

Novela zákona o sociálních službách, změna druhů sociálních služeb

Mgr. Jan Vrbický
vedoucí oddělení koncepce sociálních služeb
Ministerstvo práce a sociálních věcí

Cíle a základní idea novely

- Zpřehlednění a zjednodušení systému sociálních služeb
- Specifikace určitých ustanovení tak, aby neumožňovala dvojí výklad
- Srozumitelnost nabídky sociálních služeb pro veřejnost
- Zpřesnění kompetencí úřadů v působnosti při zajišťování sociálních služeb a při výkonu činností sociální práce

Témata novely

- Změna druhů sociálních služeb
- Úprava registračních podmínek, neregistrované služby
- Úprava pojetí kvality, povinností poskytovatelů a inspekci
- Plánování a síťování sociálních služeb
- Financování sociálních služeb
- Návrh úpravy dalšího vzdělávání
- Návrh úpravy předpokladů pro výkon činnosti v sociálních službách
- Návrh úpravy oblasti akreditací
- Návrh úpravy působnosti i při zajišťování sociálních služeb

Změny v oblasti registrace

- Vydávání registrací na dobu určitou
Registrace podle místa poskytování, nikoliv sídla poskytovatele
- Upřesnění kapacity sociálních služeb
- Zrušení povinnosti poskytnout údaje o finančním zajištění
- Zahrnutí personálního a materiálně technického standardu (MTS) do registračních podmínek

Materiálně-technický standard

Návrh vypracován pro pobytové služby sociální péče:

- Domovy pro osoby se zdravotním postižením a týdenní stacionáře
- Domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem
- Chráněné bydlení

Základní parametry:

- Počet lůžek na pokoji
- Vybavení pokoje
- Bezbariérovost

Personální standard - východiska

- cílem stanovit minimální počet personálního zabezpečení pro provozuschopnost a bezpečnost v sociální službě (pro klienty i pro pracovníky)
- účelem není stanovit takovou míru personálního zabezpečení, která by uspokojovala potřeby nebo vždy individuální způsob poskytování sociálních služeb – vzhledem k § 2 zákona č. 108/2006 Sb.
- danou skutečnost nemůže personální standard postihnout vzhledem ke skutečnosti, že nejsou ještě známy potřeby konkrétních uživatelů při procesu registrace – počátku poskytování sociální služby
- personální standard nastaven pro pracovníky v přímé péči – ne technicko–administrativní pracovníky

Rozdělení personálního standardu

➤ Pobytové

- Základní kapacita 30 lůžek
- Rozdělení den a noc
- Nedokročitelný počet personálu pro den i noc

➤ Ambulantní

- Okamžitá kapacita 15 klientů
- Stanoven vždy 1 sociální pracovník na základní kapacitu a vždy u služeb sociální péče dva pracovníci v přímé péči (pracovníci v sociálních službách) ve službě při zajištění provozu na základní kapacitu

➤ Terénní

- Lze obsloužit maximálně tolik klientů, kolik máme pracovníků
- Časová náročnost jednotlivých činností a úkonů
- Stavit minimální počty sociálních pracovníků – důraz na sociální práci

Nové pojetí úpravy údajů v registru

- Stanovení povinnosti poskytovatelů sociálních služeb aktualizovat některé údaje v registru prostřednictvím elektronického systému.
 - kontakty na poskytovatele, telefon, webové stránky, fax, datová schránka, e-mail,
 - kontakty na sociální služby anebo místo nebo místa poskytování sociálních služeb, telefon, webové stránky, fax, datová schránka, e-mail,
 - provozní dobu každého zařízení anebo místa nebo míst poskytování sociálních služeb dle forem poskytování,
 - jméno, příjmení, titul vedoucího služby.

Registrace nepříznivé sociální situace

- Při registraci se kromě okruhu osob a bude registrovat ještě nepříznivá sociální situace, kterou umí daná sociální služba řešit
- Okruh osob, pro který je služba určena, tedy cílová skupina (senioři, osoby se zdravotním postižením) a věková struktura je nedostačující pro přesnou definici skutečné potřeby pro poskytnutí sociální služby.

Změna druhů – služby sociální péče

Nový druh	Stávající druhy
Denní stacionář	Denní stacionář
	Centra denních služeb
Osobní asistence	Osobní asistence
	Podpora samostatného bydlení
Domov	Domov pro seniory
	Domov se zvláštním režimem

Změna druhů – preventivní služby

Nový druh	Stávající druhy
Krizová pomoc	Telefonická krizová pomoc Krizová pomoc
Nízkoprahová centra	Nízkoprahová denní centra Noclehárny
Raná péče	Raná péče Zařízení odborného poradenství pro péči o děti zaměřené na péči rodičů o děti zdravotně postižené (na základě dosavadního pověření k výkonu sociálně-právní ochraně dětí)
Služba pro rodinu	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi OSP - manželské a rodinné poradny Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež Azylové domy pro rodiny s dětmi Domy na půl cesty Zařízení sociálně výchovné činnosti (na základě dosavadního pověření k výkonu sociálně-právní ochraně dětí) Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (krizová pomoc pro nezletilé osoby bez doprovodu v pobytové formě) (na základě dosavadního pověření k výkonu sociálně-právní ochraně dětí) Pomoc rodičům při řešení výchovných nebo jiných problémů souvisejících s péčí o děti (na základě dosavadního pověření k výkonu sociálně-právní ochraně dětí) Činnost zaměřená na ochranu dětí před škodlivými vlivy a předcházení jejich vzniku (na základě dosavadního pověření k výkonu sociálně-právní ochraně dětí)

Změny některých druhů

- Intervenční centrum
- Tlumočnická služba - Tlumočení a zprostředkování komunikace pro osoby se sluchovým postižením a pro hluchoslepé.
- Azylový dům
- Odborné sociální poradenství
- Pečovatelská služba
- Domovy pro osoby se zdravotním postižením

Nový druh služby - Sociální služby poskytované osobám v terminálním stavu

- Osobám v terminálním stavu jsou poskytovány sociální služby ve speciálních lůžkových zdravotnických zařízeních hospicového typu nebo v přirozeném sociálním prostředí osoby formou terénní služby. Součástí služby je pomoc osobám blízkým.

Sociální služby poskytované osobám v terminálním stavu – základní činnosti

- Pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- Pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- Zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- Sociálně terapeutické činnosti,
- Aktivizační činnosti,
- Pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí,
- Psychosociální podpora při umírání,
- Pastorační a duchovní péče,
- Pomoc osobám blízkým k vyrovnání se s traumatem spojeným s umíráním blízké osoby

Následující služby zůstanou v současné podobě

- Tísňová péče
- Sociální rehabilitace
- Terénní programy
- Kontaktní centra
- Odlehčovací služba
- Terapeutické komunity
- Týdenní stacionář
- Služby následné péče
- Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče
- Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením
- Průvodcovské a předčitatelské služby
- Chráněné bydlení
- Sociálně terapeutické dílny

Odborné sociální poradenství

- Poskytováno v:
 - občanských poradnách,
 - poradnách pro seniory
 - poradnách pro osoby se zdravotním postižením
 - poradnách pro oběti trestných činů a domácího násilí
 - a ve speciálních lůžkových zdravotnických zařízeních hospicového typu;
 - zahrnuje též sociální práci s osobami, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností.
- Poradenství v manželských a rodinných poradnách přesunuto do služby pro rodinu.

Tlumočnické služby

- Nově = Tlumočení a zprostředkování komunikace pro osoby se sluchovým postižením a pro hluchoslepé
- Tlumočnické služby jsou terénní, popřípadě ambulantní služby poskytované osobám s poruchami komunikace způsobenými především smyslovým postižením, které zamezuje běžné komunikaci s okolím bez pomoci jiné fyzické osoby. **Cílem služby je zprostředkování komunikace mezi slyšící většinou společností a osobami se sluchovým postižením nebo hluchoslepými osobami.**

Tlumočení a zprostředkování komunikace pro osoby se sluchovým postižením a pro hluchoslepé

- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím
 - tlumočení pomocí komunikačních prostředků upravených podle jiného právního předpisu
 - zajištění přepisu mluvené řeči
 - zajištění přepisu audiovizuálních záznamů
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí
 - pomoc při komunikaci vedoucí k uplatňování práv a oprávněných zájmů,
 - pomoc při vyřizování běžných záležitostí.

Pečovatelská služba

- Upraveno:
 - Služba se poskytuje v domácnostech osob a v zařízeních pečovatelské služby.
- Nová činnost:
 - pomoc při zajištění bezpečí a možnosti setrvání v přirozeném sociálním prostředí

Osobní asistence

- Osobní asistence je terénní služba poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, **včetně duševního onemocnění**, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba se poskytuje bez časového omezení, v přirozeném sociálním prostředí osob a při činnostech, které osoba potřebuje.
- **Služba může být poskytována také jako odlehčovací služba na přechodnou dobu, nejdéle však na 6 měsíců, s cílem umožnit pečující fyzické osobě nezbytný odpočinek; součástí služby je i pomoc poskytovaná pečující fyzické osobě.**

Osobní asistence

Nové základní činnosti

- Sociálně terapeutické činnosti
- Pomoc při zajištění bezpečí a možnosti setrvání v přirozeném sociálním prostředí

Zajištění „celodenní“ asistence

- Za účelem plnění čl. 19 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením
- Kraj poskytne **účelově vázanou** dotaci poskytovateli sociální služby OA k zajištění podpory dle skutečné potřeby a požadavku člověka se stanoveným stupněm závislosti v jeho domácnosti.
- Potřebnost péče a zároveň nedostatečnost finančních zdrojů na pokrytí péče klientem (rodinou) musí doložit klient poskytovateli

Zajištění „celodenní“ asistence

- Poskytovatel žádá o dorovnání nákladů spojených se zajištěním „celodenní“ podpory a pomoci v přirozeném sociálním prostředí kraj
- Prováděcí právní předpis stanoví bližší podmínky pro čerpání dotace včetně kritérií výběru poskytovatele a další podrobnosti.
- Přezkoumání a stanovení výše platby na základě předložených podkladů poskytovatelem a klientem provádí kraj, ověřuje v rámci průběžné kontroly u poskytovatele, klienta, případně orgánů státní správy (ÚP, ČSSZ, FÚ)

Kvalita sociálních služeb

- Nové povinnosti budou zpracovány v obecném znění
 - budou závazné ve znění dílčích kritérií (vyhláška 505/2006 Sb.)
- Kvalita je o procesu poskytování sociální služby s důrazem na dodržování lidských práv
- Povinnosti a kritéria kvality sociálních služeb zpracovány v 5 oblastech kvality
 - Garance služby
 - Proces poskytování sociální služby
 - Lidskoprávní
 - Vedení dokumentace
 - Spolupráce

Financování a plánování soc. služeb

- Doplnění, resp. zpřesnění povinnosti obce v § 94: podíl na financování sociálních služeb zařazených do krajské sítě sociálních služeb.
- Sjednocení nástrojů/způsobů financování sociálních služeb
- Ukotvení minimální částky alokace na dotace na sociální služby
- Sjednocení termínů v rámci dotačních řízení vyhlašovaných jednotlivými kraji
- Ukotvení povinnosti kraje poskytnout účelovou dotaci poskytovateli sociální služby

Pracovníci v sociálních službách

Návrh na rozdělení na oblast péče a prevence

I. PSS v oblasti péče se dále člení:

a) pomocné a obslužné práce

b) přímá obslužná péče, základní nepedagogická činnost

c) pečovatelská činnost v domácnosti, osobní asistence

II. PSS v oblasti prevence

Návrh na nové rozčlenění odborných pracovníků

- a) Manželští a rodinní poradci,
- b) Zdravotničtí pracovníci,
- c) Pedagogičtí pracovníci,
- d) Sociální pedagogové,
- e) Právníci,
- f) Psychologové,
- g) Terapeuti,
- h) Pastorační pracovníci (kaplani),
- i) Tlumočníci a přepisovatelé,
- j) Další odborní pracovníci, kteří přímo poskytují sociální služby

Návrh úpravy předpokladů pro výkon činnosti v sociálních službách

- Úprava § 115 – Okruh pracovníků
- Vytvoření § 115a - Inspektor poskytování sociálních služeb
- Vytvoření § 115b - Supervizor v sociálních službách

Návrh úpravy dalšího vzdělávání

➤ Úprava § 111

Minimální rozsah dalšího vzdělávání činí 36 hodin za kalendářní rok

(včetně 12 hodin supervize)

Návrh úpravy dílu 4 - působnost při zajišťování sociálních služeb

➤ Úprava § 92, § 93, § 93a, § 96

Navrhuje se upřesnit a doplnit kompetence obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, pověřených obecních úřadů, krajského úřadu a ministerstva ve výkonu sociální práce.

Závěrem – pozvání na konferenci

- **XIII. Hradecké dny sociální práce - Podpora člověka v jeho přirozeném prostředí**
- realizátor Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
- spolupráce s Ústavem sociální práce Univerzity Hradec Králové
- termín: **23. – 24. 9. 2016**
- místo konání: **Hradec králové**
- přihláška: <http://hradeckednysp.usp-uhk.cz>

Sekce konference

- Sociální služby jako nástroj podpory člověka v přirozeném sociálním prostředí
- Možnosti sociální práce ve veřejné správě z pohledu podpory člověka v přirozeném sociálním prostředí
- Problematika finanční udržitelnosti sociálních služeb směřujících k podpoře člověka v přirozeném sociálním prostředí
- Transformace sociálních služeb – filosofická východiska
- Význam rodiny v rámci péče o člověka se zdravotním postižením v přirozeném sociálním prostředí
- Vzdělávání a kvalifikace sociálních pracovníků nejen v otázkách inkluze
- Social Inclusion from the International Perspective
- Zajištění podpory a péče z mezioborového pohledu – dobrá praxe a předávání zkušeností
- Péče o lidi s duševním onemocněním – dobrá praxe a předávání zkušeností
- Posterová sekce
- Podpora samostatného rozhodování
- Systémové a institucionální překážky začlenění do běžného života společnosti a způsoby jejich překonávání

DĚKUJI ZA POZORNOST!